

Ineke Sturm: „Met traditionele vrouwen is er nauwelijks contact”.

EMANCIPATIE

Veranderen roept weerstand op

ZIERIKZEE - Vanaf 1974 is er een duidelijk geprofileerd overheidsbeleid dat steun geeft aan vrouwenemancipatie. Sinds die tijd lopen voor- en tegenstanders te hoop om meningen te verkondigen over voor- en nadelen van die vrouwenemancipatie. Tussen de leuzen 'Marie wordt wijzer' en 'het enige recht voor een vrouw is het aanrecht' worden de degens gekruist. Regionaal emancipatiewerkster Ineke Sturm maakte een duidelijke keus. Ze verbrak traditionele banden en zette zich vervolgens volledig in voor wat ze als voorname doel in haar leven ziet.

Ineke: „Alles wat er met mij gebeurt relateer ik nu aan vrouwenemancipatie. Het is mijn levenshouding geworden”. Ineke Sturm werd in 1955 in Colijnsplaat geboren. Ze was de jongste in een gezin van vijf. Toen Ineke bijna twee was, verhuisde het gezin naar Walcheren omdat haar ouders de opleidingskansen voor hun vijf kinderen daar beter vonden. „Ik heb een echt gereformeerde opvoeding gehad”, zegt ze, „mijn moeder en ik kunnen nu giechelen om de conflicten die we vroeger hadden. Eén daarvan was, dat ik op mijn teenslippers naar de kerk wilde. Dat was ondenkbaar in die tijd”. Na haar HAVO-opleiding kon ze haar draai niet vinden. Ze werkte als serveerster, in een boekhandel en in de bibliotheek. Ze stond in een boetiek en achter de bar. Ineke vindt dat ze in al die banen iets meegepikt heeft over werkverhoudingen. Een verzorgend beroep - haar zusjes zaten in de verpleging en haar moeder is kleuterleidster geweest - trok haar niet aan. „De gebeurtenissen om je heen en contact met bepaalde kringen bepalen je uiteindelijke keus”, zegt ze. „Als jongste van ons gezin heb ik het bevoederen en bevaderen van de anderen als ongewenst ervaren en ik heb me daar dan ook hevig tegen verzet. Die verzetshouding heb ik nog. Bovendien had ik binnen de mij bekende verhoudingen altijd het gevoel dat er dingen niet klopten, bepaalde dingen kon ik niet plaatsen. Toen ik in de vrouwenbeweging kwam, had ik het gevoel dat de dingen op zijn plaats vielen. Nu kan ik benoemen wat niet klopte”.

kunnen geven aan zijn eigen leven. Maar vrouwen krijgen daar nauwelijks de kans toe”.

Vijf regio's

Vertel iets over je emancipatiewerk. Welke vrouwen bereik je?

„Toen het emancipatiebeleid goed op gang kwam werd vanuit de overheid in elke provincie een vrouwenemancipatiebureau gerealiseerd als ondersteuning van ontwikkelingen in de vrouwenbeweging. Inspraak vooraf had als resultaat dat het bureau regionaal zou gaan werken.

Zeeland werd verdeeld in vijf regio's. Eén daarvan is Schouwen-Duiveland en Sint-Philipsland. Sinds 1983 mijn werkgebied. Het centrale coördinatie- en administratiekantoor zit in Middelburg. Mijn taak is het geven van informatie en advies aan vrouwen, vrouwengroepen, instellingen en overheden. Daarnaast heeft ons bureau de functie om structurele veranderingen tot stand te brengen. Bijvoorbeeld proberen vrouwenemancipatie in het gemeentebestuur op te laten nemen. Daarnaast heb ik een signaleringsfunctie van knelpunten en leemtes. Degenen die bereikt worden zijn vrouwen uit het nieuwe vrouwenwerk, met de traditionele vrouwen is nog nauwelijks contact. Emancipatie is veranderen en veranderen roept weerstanden op”. Ze kan binnen de grenzen van de statuten haar taak naar eigen inzicht invullen. „We hebben een adressenbestand van specialistische vrouwen op wie we zonnig een beroep kunnen doen. Knelpunten op Schouwen zijn, dat er nog steeds te weinig specifieke emancipatieactiviteiten zijn en dat er geen kinderopvangvoorziening is. Aan de realisatie daarvan wordt hard gewerkt”, aldus Ineke.

Waar ben je nu bijvoorbeeld mee bezig?

„Momenteel organiseer ik op uitnodiging van het 'Vrouwenontmoe-

VROUWEN
op
schouwen

Onafhankelijk

Na een aantal baantjes koos je op eens een duidelijke richting?

„Toen ik vierentwintig was stond mij heel duidelijk voor ogen dat ik financieel onafhankelijk wilde blijven en dus ook niet zou trouwen. Nadat ik in die bar gewerkt had, raakte ik werkeloos. In een Walchers vormingscentrum was er een project opgezet voor werkeloze vrouwen, daar maakte ik voor het eerst intensief kennis met vrouwenemancipatie. Ik vond werk in het vormingscentrum. Mijn taak werd het om in de hogere klassen van het lager beroepsonderwijs duidelijk te maken wat het Vormingscentrum deed. Aan de orde kwamen toekomstperspectief en sociale vaardigheden. Dit soort werk beviel me uitstekend, mijn opleiding was echter niet toereikend. Daarom heb ik me in laten schrijven op de Sociale Academie in Breda. Mijn studierichting was maatschappelijk werk”.

Vrouwenemancipatie bleef haar specifieke studiedoel, want ze koos voor vrouwengroepen en een lesblok sexe- en klasseverschillen. Ze ontdekte daarbij dat mannen en vrouwen op verschillende manieren behandeld worden in de maatschappij. Onafhankelijke vrouwenvisies van ondermeer vrouwelijke psychologen en economen werden bestudeerd: de loop van de industriële revolutie gezien door vrouwen. Aan de hand van deze theorieën schreef zij ook haar scriptie: een verhandeling over de effecten van het gezin op vrouwen, doorgetrokken naar wat het gezin voor kinderen betekent en in bredere zin voor mensen. Ineke legt uit: „Vroeger maakten vrouwen deel uit van een woon/werkgemeenschap. Na de industrialisatie kwamen vrouwen alleen thuis te zitten. De vakbonden garandeerden een gezinsinkomen. Het accent kwam voor vrouwen te liggen op het zijn van een goede moeder en een goede huisvrouw. Een mens moet echter vorm

tingscentrum' in Zierikzee een cursus Gezondheidszorg en Vrouwen. Overigens als vrijwilligster, want dit staat los van mijn baan. Emanciperen is nodig op alle terreinen. Een maatschappelijke omwenteling die we nodig achten heeft te maken met machtsongelijkheid. In het algemeen hebben mannen meer macht dan vrouwen. Dat is overal terug te vinden, dus ook in de gezondheidszorg. Concreet zie je in het verzorgende gedeelte het meest vrouwen. In het deel waar de beslissingen genomen worden - hoe de gezondheidszorg georganiseerd wordt - daar zitten mannen. Vrouwen maken meer gebruik van gezondheidsvoorzieningen voor overigens gezonde zaken als anti-conceptie, zwangerschap en bevallingen. Statistisch gezien maken ze dus meer gebruik van de zorg, terwijl mannen de beslissingen nemen”.

Ineke signaleert dat vrouwen zich over het algemeen minder weerbaar en minder mondig opstellen. Dat betekent dat als een vrouw problemen heeft met haar gezondheid, er dan sprake is van een dubbel zwakke positie. Gehuwde vrouwen en alleenstaande moeders blijken volgens een onderzoek van de Emancipatieraad meer dan anderen een beroep te doen op de gezondheidszorg. „Daarom is het van belang,” meent Ineke, „dat vrouwen leren zien hoe de gezondheidszorg in elkaar zit. Dat ze zich wat weerbaarder kunnen opstellen en als vrouw duidelijk aan leren geven hoe ze behandeld willen worden. Het is niet bedoeld om artsen onderuit te halen, maar er moet een wisselwerking komen tussen arts en patiënte, waarbij het autoriteitsdenken doorbroken wordt. Gezond zijn wordt nu gekoppeld aan de verschillende taken die vrouwen en mannen worden geacht uit te voeren. Vrouwen moeten als zelfstandige personen worden benaderd en niet als verlengstuk van een al of niet bestaande echtgenoot, of als moeder of verzorgster”.